

Groupes d'Etats contre la corruption
Group of States against corruption

EMBERI JOGI ÉS JOGI ÜGYEK FŐIGAZGATÓSÁGA
ELLENŐRZÉSI IGAZGATÓSÁG

COUNCIL OF EUROPE CONSEIL DE L'EUROPE

Strasbourg, 2010. június 11.

Bizalmas
Greco Eval III Rep (2009) 8E
I. Téma

Harmadik körös értékelés

Értékelő jelentés Magyarországról **Büntetendő cselekmények (ETS 173 és 191, GPC 2)** (I. Téma)

Elfogadva a GRECO
47. plenáris ülésén
(Strasbourg, 2010. június 7-11.)

I. BEVEZETÉS

1. Magyarország 1999-ben csatlakozott a GRECO-hoz. A GRECO a Magyarországra vonatkozó első körös értékelés alapján készített jelentését (Greco Eval I Rep (2002) 5E) 13. plenáris ülésén (2001. március 24-28.), a második körös értékelés alapján készített jelentését (Greco Eval II Rep (2005) 5E) 27. plenáris ülésén (2006. március 6-10) fogadta el. A fent hivatkozott értékelő jelentések, valamint a hozzájuk kapcsolódó megfelelési jelentések a GRECO honlapján elérhetők (<http://www.coe.int/greco>).
2. A GRECO jelenlegi (2007. január 1-jén megkezdett) harmadik körös értékelése az alábbi témákkal foglalkozik:
 - **I. Téma – Büntetendő cselekmények:** A Korrupcióról szóló Büntetőjogi Egyezmény (ETS 173) 1a és 1b cikke, 2-12. cikkei, 15-17. cikkei, 19. cikkének (1) bekezdése, Kiegészítő Jegyzőkönyvének (ETS 191) 1-6. cikkei és 2. irányelve (a korrupció kriminalizálása).
 - **II. Téma – A politikai pártok finanszírozásának átláthatósága:** A politikai pártok és a választási kampányok finanszírozása területén tapasztalható korrupció elleni közös szabályokról szóló Rec (2003)4 ajánlás 8., 11., 12., 13b., 14. és 16. cikkei, és – általában véve – a 15. irányelv (politikai pártok és választási kampányok finanszírozása).
3. A GRECO értékelési csoport (a továbbiakban „GET”) – amelynek tagja Ernst GNAEGI, a Szövetségi Igazságügyi Hivatal Nemzetközi Büntetőjogi Osztályának vezetője (Svájc) és Laura STEFAN, a Román Akadémiai Társaság korrupcióellenes koordinátora (Románia) volt - az I. témával kapcsolatban 2009. november 16-17-én látogatott Magyarországra. A GET munkáját a GRECO Titkársága részéről Björn JANSON, titkárságvezető helyettes és Aleksandra KURNIK segítette. A látogatást megelőzően a GET megkapta az értékelő kérdőívre adott magyar válaszokat (Greco Eval III (2009) 8E dokumentum, I. Téma), valamint tájékoztatást kapott a vonatkozó jogszabályokról és bírósági gyakorlatról.
4. A GET az alábbi szervezetek képviselőivel találkozott: az Igazságügyi Minisztérium, a közélet tisztasága elleni (korrupció) és a gazdasági bűncselekményekkel kapcsolatos nyomozásokban részt vevő nyomozók és ügyészek, a közélet tisztasága elleni (korrupció) és a gazdasági bűncselekményekkel foglalkozó, első- és másodfokon ítélkező bírák, valamint a Magyar Ügyvédi Kamara képviselői. A GET a civil szervezetek és az Akadémia képviselőivel is találkozott: Transparency International és a Magyar Tudományos Akadémia Jogtudományi Intézete.
5. A GRECO 3. körös értékelésének I. témájáról - „Büntetendő cselekmények” – készült jelentés alapját a kérdőívre adott válaszok és az országlátogatás során rendelkezésre bocsátott információk jelentik. A jelentés fő célja azoknak az intézkedéseknek az értékelése, amelyeket a magyar hatóságok a 2. pontban megjelölt rendelkezések követelményeinek való megfelelés érdekében hoztak. A jelentés a jelenlegi magyar helyzet bemutatását és annak kritikai elemzését tartalmazza. Az összefoglalás foglalja magában a GRECO által elfogadott, Magyarországnak szóló, a vizsgált rendelkezéseknek való jobb megfelelés érdekében megfogalmazott ajánlásokat.
6. A II. témáról - „A politikai pártok finanszírozásának átláthatósága”- készült jelentés a Greco Eval III Rep (2009) 4E, II. Téma c. dokumentumban található.

II. BÜNTETENDŐ CSELEKMÉNYEK

A helyzet leírása

7. Magyarország 2000. november 22-én ratifikálta a Korrupcióról szóló Büntetőjogi Egyezményt (ETS 173), amely Magyarország vonatkozásában 2002. július 1-én lépett hatályba. Magyarország a 8. cikkel (passzív vesztegetés a magánszektorban) kapcsolatban fenntartással élt¹.
8. Magyarország aláírta, de nem ratifikálta a Korrupcióról szóló Büntetőjogi Egyezmény Kiegészítő Jegyzőkönyvét (ETS 191). A hatóságok jelezték, hogy Magyarország 2010-re tervezi a Jegyzőkönyv ratifikálását.
9. A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban Btk.) 1978. december 31-én lépett hatályba, azóta azonban számos alkalommal módosították. A Btk. legutóbbi, 2010. május 1-én hatályba lépett módosításait a jelentés tartalmazza.

Hazai hivatalos személyek vesztegetése (ETS 173 1-3. cikke és 19.1 cikke)

10. A hazai hivatalos személyek passzív vesztegetése a Btk. 250. §-a alapján büntetendő, amely a következőképpen rendelkezik:

XV. fejezet – Az államigazgatás, az igazságszolgáltatás és a közélet tisztasága elleni bűncselekmények

VII. cím – A közélet tisztasága elleni bűncselekmények
Vesztegetés

Btk. 250. §

(1) Az a hivatalos személy, aki a működésével kapcsolatban jogtalan előnyt kér, avagy a jogtalan előnyt vagy ennek ígérését elfogadja, illetőleg a jogtalan előny kérőjével vagy elfogadójával egyetért, büntetett követ el, és egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekményt
a) vezető beosztású vagy fontosabb ügyekben intézkedésre hivatott hivatalos személy,
b) más hivatalos személy fontosabb ügyben követi el.

(3) Az (1) és a (2) bekezdésben foglalt megkülönböztetés szerint két évtől nyolc évig, illetőleg öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő az elkövető, ha a jogtalan előnyért hivatali kötelességét megszegi, hatáskörét túllépi, vagy hivatali helyzetével egyébként visszaél, illetőleg ha a cselekményt bünszövetségben vagy üzletszerűen követi el.

11. A hazai hivatalos személyek aktív vesztegetése („ad vagy ígér”) a Btk. 253. §-a alapján büntetendő, amely a következőképpen rendelkezik:

¹ Lásd a függelékét.

Btk. 253. §

(1) Aki hivatalos személy működésével kapcsolatban, neki vagy reá tekintettel másnak jogtalan előnyt ad vagy ígér, büntetettel követ el, és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Büntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő a vesztegető, ha az előnyt azért adja vagy ígéri, hogy a hivatalos személy a hivatali kötelességét megszegje, a hatáskörét túllépje vagy a hivatali helyzetével egyébként visszaéljen.

(3) Az (1) bekezdés szerint büntetendő a gazdálkodó szervezet vezetője, illetőleg ellenőrzésre vagy felügyeletre feljogosított tagja vagy dolgozója, ha az (1)-(2) bekezdésben írt bűncselekményt a gazdálkodó szervezet tagja vagy dolgozója a gazdálkodó szervezet érdekében követi el, és a felügyeleti vagy az ellenőrzési kötelezettségének teljesítése a bűncselekmény elkövetését megakadályozhatta volna.

(4) Vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő a gazdálkodó szervezet vezetője, ellenőrzésre vagy felügyeletre feljogosított tagja vagy dolgozója, ha a (3) bekezdésben meghatározott bűncselekményt gondatlanságból követi el.

A bűncselekmény elemei/fogalma

„Hazai hivatalos személy”

12. A „hivatalos személy” meghatározását a Btk. 137. §-ának 1. pontja tartalmazza, amely hivatalokat és tisztségeket sorol fel:

IX. fejezet – Értelmező rendelkezések

Btk. 137. §

E törvény alkalmazásában:

1. hivatalos személy:

- a) az országgyűlési képviselő,
- b) a köztársasági elnök,
- c) a miniszterelnök,
- d) a Kormány tagja, az államtitkár és a szakállamtitkár,
- e) az alkotmánybíró, a bíró, az ügyész,
- f) az országgyűlési biztos,
- g) a helyi önkormányzati testületek tagja,
- h) a közjegyző és a közjegyzőhelyettes,
- i) az önálló bírósági végrehajtó és az önálló bírósági végrehajtó-helyettes,
- j) alkotmánybírósnál, bíróságnál, ügyészségnél, államigazgatási szervnél, önkormányzati igazgatási szervnél, az Állami Számvevőszéknél, a Köztársaság Elnökének Hivatalánál, az Országgyűlés Hivatalánál szolgálatot teljesítő személy, akinek a tevékenysége a szerv rendeltetészerű működéséhez tartozik,
- k) a pártfogó felügyelői szolgálatnál pártfogó felügyelői tevékenységet végző, igazságügyi alkalmazotti jogviszonyban álló személy,
- l) jogszabály alapján közhatalmi, államigazgatási feladatokkal megbízott szervnél, testületnél az a személy, aki közhatalmi, államigazgatási feladatot lát el;

„Ígér, felajánl vagy ad” (aktív vesztegetés)

13. Az „ígér” és az „ad” elemeket az aktív vesztegetésről szóló rendelkezés (Btk. 253. §) kifejezetten tartalmazza. A hatóságok hozzátették, hogy az eredeti szövegben szereplő magyar „ígér” szó egyaránt lefedi az „ígér” és a „felajánl” kifejezéseket.

„Felajánlást vagy ígéretet kér vagy elfogad” (passzív vesztegetés)

14. A Btk. 250. §-a tartalmazza a következő kifejezéseket: előnyt „kér”, az előnyt vagy ennek ígéretét „elfogadja”, az előny kérőjével vagy elfogadójával „egyetért”.

„Jogtalan előny”

15. Az aktív és passzív vesztegetésről szóló rendelkezések kifejezetten említik a „jogtalan előny” és az „ígéret” kifejezéseket. A hatóságok szerint ezek a kifejezések igen általánosak, és egyaránt vonatkoznak a vagyoni és nem vagyoni (személyes) előnyökre. Ezzel kapcsolatban a magyar hatóságok egy, a gyakorlati szakemberek és a bíróságok által széles körben használt kézikönyvre utaltak, amelyet bírák és ügyészek szerkesztenek, és amely szerint az előny lehet, többek között, „bármekkora pénzösszeg, hitel, szerződés megszerzése², kiegészítő jövedelem megszerzésének lehetősége, egy üveg ital vagy kis értékű ajándékok³, szexuális kapcsolat, hivatalos irat kiadása vagy hamisított útlevel megszerzése”. A hatóságok azt is hangsúlyozták, hogy gazdasági értékétől függetlenül bármilyen előnyt jogtalanak kell tekinteni. Ezzel kapcsolatban a Fővárosi Ítéletábrla egyik ítéletére⁴ utaltak, amely szerint az elkövető, egy börtönőr, két csomag cigarettát kért és fogadott el cserébe azért, hogy a fogvatartott számára engedélyezzen egy telefonhívást.

„Közvetlenül vagy közvetve”

16. A „közvetlenül vagy közvetve” kifejezéseket a vesztegetésre vonatkozó rendelkezések kifejezetten nem tartalmazzák. A hatóságok ugyanakkor megerősítették, hogy a közvetítőn keresztül történő elkövetésre a bűnrészességre vonatkozó általános szabályok vonatkoznak (Btk. 21. §).

„A maga vagy más részére”

17. A Btk. aktív vesztegetésről rendelkező 253. §-a tartalmazza az „aki (hivatalos személy működésével kapcsolatban) neki vagy reá tekintettel másnak” kifejezést. A passzív vesztegetésre vonatkozó rendelkezés ugyanakkor nem utal kifejezetten harmadik személy kedvezményezettre. A hatóságok ennek ellenére azt állítják, hogy a „jogtalan előny” megfogalmazás nemcsak a hivatalos személy, hanem harmadik személy részére juttatott előnyökre is vonatkozik. A gyakorlati szakemberek számára készült kommentár (kézikönyv) szerint „a jogtalan előny kérőjével vagy elfogadójával egyetért” megfogalmazás alapján az is kimeríti a vesztegetés bűncselekményét, ha harmadik személy kéri vagy fogadja el a jogtalan előnyt (pl. a hivatalos személy rokona), de a hivatalos személy – kifejezetten vagy hallgatólagosan – egyetért azzal, hogy ez a személy jogtalan előnyt kér vagy kap a hivatalos személyre tekintettel.

² Pl. szolgáltatásért cserébe, a Legfelsőbb Bíróság BH1994.62 sz. határozata

³ A Legfelsőbb Bíróság 1998. Bvf.III.1626/1997 sz. döntése

⁴ BH 2006.177,2.KBF.208/2005

„Hatásköre gyakorlása során intézkedést tegyen vagy ne tegyen”

18. A „hatásköre gyakorlása során intézkedést tegyen vagy ne tegyen” kifejezésnek a „működésével kapcsolatban” (Btk. 250. § és 253. §) megfogalmazás felel meg. A hatóságok megerősítették, hogy a magyar szövegben szereplő megfogalmazás mind a hivatali kötelességgel kapcsolatos cselekményeket, mind pedig azok elmulasztását lefedi.

„Szándékosan történő elkövetés”

19. Az aktív és a passzív vesztegetés szándékos bűncselekmény. A Btk. 13. §-a szerint szándékosan követi el a bűncselekményt, aki magatartásának következményeit kívánja, vagy e következményekbe belenyugszik. A büntetőjogi felelősség megállapításához meg kell határozni az elkövető szándékát a bűncselekmény minden vonatkozó eleme tekintetében.

Szankciók

20. A hazai hivatalos személyek aktív vesztegetése három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, kivéve, ha „a vesztegető az előnyt azért adja vagy ígéri, hogy a hivatalos személy a hivatali kötelességét megszegje, a hatáskörét túllépje vagy a hivatali helyzetével egyébként visszaéljen”. Ez utóbbi esetben a bűncselekmény egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. Továbbá, ha a vesztegetést a gazdálkodó szervezet tagja vagy dolgozója a gazdálkodó szervezet érdekében követi el, akkor a gazdálkodó szervezet vezetője, illetőleg ellenőrzésre vagy felügyeletre feljogosított tagja vagy dolgozója három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. Abban az esetben, ha a vesztegetést gondatlanságból követik el, az elkövető vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.
21. A hazai hivatalos személyek passzív vesztegetése egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, kivéve, ha a vesztegetést vezető beosztású vagy fontosabb ügyekben intézkedésre hivatott hivatalos személy, vagy más hivatalos személy fontosabb ügyben követi el. Ez utóbbi esetben a bűncselekmény két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. Az első mondatban foglalt megkülönböztetés szerint két évtől nyolc évig, illetőleg öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő az elkövető, ha a jogtalan előnyért hivatali kötelességét megszegi, hatáskörét túllépi, vagy hivatali helyzetével egyébként visszaél, illetőleg ha a cselekményt bünszövetségben vagy üzletszerűen követi el.
22. A fenti büntetésen (szabadságvesztés) túl a vesztegetést elkövető személyekkel szemben egyéb, a Btk. 38. §-ában foglalt büntetés és mellékbüntetés is kiszabható. A 2010. május 1-jén hatályba lépett új rendelkezések szerint a kiszabható büntetések a következők: szabadságvesztés, közérdekű munka, pénzbüntetés, foglalkozástól eltiltás, járművezetéstől eltiltás és kiutasítás. Mellékbüntetés a közügyektől eltiltás és a kitiltás. Ha a bűncselekmény büntetési tételének felső határa három évi szabadságvesztésnél nem súlyosabb, akkor szabadságvesztés helyett közérdekű munka, pénzbüntetés, foglalkozástól eltiltás, járművezetéstől eltiltás vagy kiutasítás, illetőleg e büntetések közül több is kiszabható. A büntetés kiszabása a bíróság mérlegelési jogkörébe tartozik, amely figyelembe veszi az egyes ügyek sajátos jellegét. A Btk. 70. §-a ezen kívül más, hasonlóan büntető természetű intézkedéseket is felsorol, mint például a bűncselekmény eszközeinek vagy a bűncselekményből származó jövedelemnek az elkobzása, a vagyonekobzás, illetve a jogi személlyel szemben alkalmazható intézkedések. Ezen intézkedéseket adott esetben a vesztegetéssel kapcsolatban is alkalmazni lehet.

23. A magyar hatóságok kettő, a szankciók szempontjából a vesztegetéshez hasonló bűncselekményt említettek példaként: a sikkasztást (Btk. 317. §), amely két évig terjedő szabadságvesztéssel, valamint minősítő körülmények esetén három évig terjedő szabadságvesztéssel [Btk. 317. § (4) bekezdés], egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel [Btk. 317. § (5) bekezdés], két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel [Btk. 317. § (6) bekezdés], illetve öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztéssel [Btk. 317. § (7) bekezdés] büntetendő. A csalással (Btk. 318. §) kapcsolatban ugyanezeket a büntetéseket kell kiszabni.

Esetek

24. A magyar hatóságok számos, e bűncselekménnyel kapcsolatos elítélésről tájékoztatták a GET-et. Az ezzel kapcsolatos táblázatok a jelentés leíró részének végén található.

Hazai döntéshozó testületek tagjainak vesztegetése (ETS 173, 4. cikk)

25. A hazai döntéshozó testületek tagjait, pl. az Országgyűlés és a helyi önkormányzati testületek tagjait a Btk. 137. §-a (1) bekezdése a) és g) pontjainak megfelelően, a vesztegetés tekintetében „hivatalos személynek” kell tekinteni. Ezért a hazai döntéshozó testületek tagjainak esetében is a Btk. hivatalos személyek aktív és passzív vesztegetésére vonatkozó 250. és 253. §-át kell alkalmazni.
26. E bűncselekménnyel kapcsolatban a hazai hivatalos személyek vesztegetésére (lásd fent) vonatkozó egyéb elemeket/fogalmakat, a büntető szankciókat is beleértve, ugyancsak alkalmazni kell.
27. A hatóságok arról tájékoztatták a GET-et, hogy e bűncselekménnyel kapcsolatos ügy nem volt.

Külföldi hivatalos személyek vesztegetése (ETS 173, 5. cikk)

28. A külföldi hivatalos személyek aktív és passzív vesztegetése két külön bűncselekményként szerepel a Btk. 258/B. és 258/D. §-ában:

Btk. 258/B. §

- (1) Aki külföldi hivatalos személy működésével kapcsolatban, neki vagy reá tekintettel másnak jogtalan előnyt ad vagy ígér, büntetettel követ el, és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.
- (2) Egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő a vesztegető, ha a jogtalan előnyt azért adja vagy ígéri, hogy a külföldi hivatalos személy a hivatali kötelességét megszegje, a hatáskörét túllépje vagy a hivatali helyzetével egyébként visszaéljen.
- (3) Az (1) bekezdés szerint büntetendő a gazdálkodó szervezet vezetője, ellenőrzésre vagy felügyeletre feljogosított tagja vagy dolgozója, ha az (1)-(2) bekezdésben írt bűncselekményt a gazdálkodó szervezet tagja vagy dolgozója a gazdálkodó szervezet érdekében követi el, és a felügyeleti vagy az ellenőrzési kötelezettségének teljesítése a bűncselekmény elkövetését megakadályozhatta volna.
- (4) Vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő a gazdálkodó szervezet vezetője, ellenőrzésre vagy felügyeletre feljogosított tagja vagy dolgozója, ha a (3) bekezdésben meghatározott bűncselekményt gondatlanságból követi el.

Btk. 258/D. §

- (1) Az a külföldi hivatalos személy, aki a működésével kapcsolatban jogtalan előnyt kér, avagy az ilyen előnyt vagy ennek ígérését elfogadja, illetőleg a jogtalan előny kérőjével vagy elfogadójával egyetért, büntetettel követ el, és egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő az elkövető, ha az előnyért a hivatali kötelességét megszegi, a hatáskörét túllépi, vagy a hivatali helyzetével egyébként visszaél, illetőleg ha a cselekményt bünszövetségben vagy üzletszerűen követi el.

29. A „külföldi hivatalos személy” fogalmának meghatározását a Btk. 137. §-ának 3. pontja tartalmazza, amely tisztségeket sorol fel:

IX. fejezet – Értelmező rendelkezések

Btk. 137. §

3. „Külföldi hivatalos személy”:

- a) a külföldi államban jogalkotási, igazságszolgáltatási, közigazgatási vagy bűnüldözési feladatot ellátó személy,
- b) nemzetközi szerződéssel létrehozott nemzetközi szervezetnél szolgálatot teljesítő személy, akinek a tevékenysége a szervezet rendeltetészerű működéséhez tartozik,
- c) nemzetközi szerződéssel létrehozott nemzetközi szervezet közgyűlésébe, testületébe megválasztott személy,
- d) a Magyar Köztársaság területén, illetőleg állampolgárai felett joghatósággal rendelkező nemzetközi bíróság tagja, a nemzetközi bíróságnál szolgálatot teljesítő személy, akinek a tevékenysége a bíróság rendeltetészerű működéséhez tartozik.”

30. E bűncselekménnyel kapcsolatban a hazai hivatalos személyek vesztegetésére (lásd fent) vonatkozó egyéb elemeket/fogalmakat, a büntető szankciókat kivéve, ugyancsak alkalmazni kell.

Szankciók

31. A külföldi hivatalos személyek aktív vesztegetése három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, kivéve, ha a vesztegető a jogtalan előnyt azért adja vagy ígéri, hogy a külföldi hivatalos személy a hivatali kötelességét megszegje, a hatáskörét túllépje vagy a hivatali helyzetével egyébként visszaéljen. Ez utóbbi esetben a bűncselekmény egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. Továbbá, ha a vesztegetést a gazdálkodó szervezet tagja vagy dolgozója a gazdálkodó szervezet érdekében követi el, akkor a gazdálkodó szervezet vezetője, ellenőrzésre vagy felügyeletre feljogosított tagja vagy dolgozója három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. Abban az esetben, ha a vesztegetést gondatlanságból követik el, az elkövető vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.
32. A külföldi hivatalos személyek passzív vesztegetése egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, kivéve, ha a külföldi hivatalos személy az előnyért a hivatali kötelességét megszegi, a hatáskörét túllépi, vagy a hivatali helyzetével egyébként visszaél, illetőleg ha a cselekményt bünszövetségben vagy üzletszerűen követi el. Ez utóbbi esetben a bűncselekmény két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Esetek

33. A magyar hatóságok több, e bűncselekménnyel kapcsolatos elítélésről tájékoztatták a GET-et. Az ezzel kapcsolatos táblázatok a jelentés leíró részének végén található.

Külföldi döntéshozó testületek tagjainak vesztegetése (ETS 173, 6. cikk)

34. A külföldi döntéshozó testületek tagjainak aktív és passzív vesztegetése a Btk. 258/B. §-a és 258/D. §-a szerint bűncselekmények minősül, tekintettel arra, hogy a Btk. 137. §-a 3. pontjának a) alpontja értelmében a „külföldi hivatalos személy” fogalma magában foglalja a „külföldi államban jogalkotási...feladatot ellátó személyt” is.
35. A külföldi döntéshozó testületek tagjainak vesztegetésével kapcsolatban a külföldi hivatalos személyek vesztegetésére (lásd fent) vonatkozó egyéb elemeket/fogalmakat, a büntető szankciókat is beleértve, ugyancsak alkalmazni kell.
36. A hatóságok arról tájékoztatták a GET-et, hogy e bűncselekménnyel kapcsolatos ügy nem volt.

Vesztegetés a magánszektorban (ETS 173, 7. és 8. cikk)

Fenntartás

37. Magyarország fenntartással élt (lásd a Függelékben) a külföldi állampolgárok által külföldi üzleti tevékenység során a magánszektorban elkövetett passzív vesztegetéssel kapcsolatban, amely Magyarországon nem bűncselekmény.

A bűncselekmény meghatározása

38. A magánszektorban elkövetett aktív és passzív vesztegetés a Büntető Törvénykönyv 251. §-a, 252. §-a (passzív), 254. §-a (aktív) és 258/C. §-a (nemzetközi kapcsolatban elkövetett aktív vesztegetés) értelmében bűncselekménynek minősül, az alábbiak szerint :

Btk. 251. §

(1) A költségvetési szervnek⁵, gazdálkodó szervezetnek vagy a társadalmi szervezetnek⁶ az a dolgozója, illetőleg tagja, aki a működésével kapcsolatban jogtalan előnyt kér, vagy a kötelességének megszegéséért az ilyen előnyt, illetve annak ígérését elfogadja, illetve a jogtalan előny kérőjével vagy elfogadójával egyetért, büntetést követ el, és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Ha az elkövető a jogtalan előnyért a kötelességét megszegi, büntetést követ el, és egy évtől öt évig, fontosabb ügyben történt kötelességszegés esetén, illetőleg ha a cselekményt bünszövetségben vagy üzletszerűen követi el, két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Btk. 252. §

(1) A költségvetési szervnek, gazdálkodó szervezetnek vagy a társadalmi szervezetnek az az önálló intézkedésre jogosult dolgozója, illetőleg tagja, aki a működésével kapcsolatban jogtalan előnyt kér, avagy az ilyen előnyt vagy ennek ígérését elfogadja, illetve a jogtalan előny kérőjével vagy elfogadójával egyetért, büntetést követ el, és egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha az elkövető az előnyért a kötelességét megszegi.

(3) A büntetés öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztés, ha az elkövető

- a) a kötelességét fontosabb ügyben szegi meg,
- b) a bűncselekményt bünszövetségben vagy üzletszerűen követi el.

⁵ Vagy költségvetési szerv – a magyar kifejezés az állami költségvetésből finanszírozott szervezetekre utal.

⁶ A magyar jogszabályok szerint a politikai pártok is társadalmi szervezetek.

Btk. 254. §

(1) Aki költségvetési szerv, gazdálkodó szervezet vagy társadalmi szervezet dolgozójának, illetve tagjának, vagy reá tekintettel másnak azért ad, vagy ígér jogtalan előnyt, hogy a kötelességét megszegje, büntetést követ el, és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés büntett miatt öt évig terjedő szabadságvesztés, ha a jogtalan előnyt költségvetési szerv, gazdálkodó szervezet vagy társadalmi szervezet önálló intézkedésre jogosult dolgozójának, illetve tagjának adják vagy ígérik.

258/C. §

(1) Aki külföldi gazdálkodó szervezet dolgozójának, illetve tagjának, vagy reá tekintettel másnak azért ad vagy ígér jogtalan előnyt, hogy a kötelességét megszegje, vétséget követ el, és két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztés, ha a jogtalan előnyt külföldi gazdálkodó szervezet önálló intézkedésre jogosult dolgozójának, illetve tagjának adják vagy ígérik.

A bűncselekmény elemei/fogalma

„Magánszektorban működő szervezetet irányító, vagy abban dolgozó személy”

39. A *Korrupcióról szóló Büntetőjogi Egyezményben* szereplő a *„magánszektorban működő szervezetet irányító, vagy abban dolgozó személy”* megfogalmazásának a Büntető Törvénykönyv fenti rendelkezéseiben a *„költségvetési szervnek, gazdálkodó szervezetnek vagy a társadalmi szervezetnek az a dolgozója, illetőleg tagja”* megfogalmazás felel meg.

„Az üzleti tevékenység során”, „...kötelességüket megszegve”

40. A magánszektorban elkövetett passzív vesztegetéssel kapcsolatban, a Btk. 251. és 252. §-ában a *„működésével kapcsolatban”* kifejezés szerepel. Ezzel szemben a Btk. 254. és 258/C. §-ában meghatározott, a magánszektorban elkövetett aktív vesztegetéshez nem szükséges üzleti kapcsolat, azt *„bármely személy”* elkövetheti.
41. A *„kötelességszegés”* a bűncselekmény megvalósulásának nem szükségszerű eleme, bár az a Btk. 251. §-ának (2) bekezdésében és 252. §-ának (2) bekezdésében, mint minősítő körülmény szerepel, amely súlyosabb büntetést von maga után.
42. E bűncselekménnyel kapcsolatban a hazai hivatalos személyek vesztegetésére (lásd fent) vonatkozó egyéb elemeket, a büntető szankciókat kivéve, ugyancsak alkalmazni kell.

Szankciók

43. A hazai magánszektorban elkövetett aktív vesztegetés három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. A büntetés öt évig terjedő szabadságvesztés abban az esetben, ha a jogtalan előnyt költségvetési szerv, gazdálkodó szervezet vagy társadalmi szervezet önálló intézkedésre jogosult dolgozójának, illetve tagjának adják vagy ígérik. A nemzetközi magánszektorban

⁷ A magánszektorban működő szervezetet irányító, vagy abban dolgozó személyek.

elkövetett aktív vesztegetés két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. A büntetés három évig terjedő szabadságvesztés abban az esetben, ha a jogtalan előnyt külföldi gazdálkodó szervezet önálló intézkedésre jogosult dolgozójának, illetve tagjának adják vagy ígérik.

44. A magánszektorban elkövetett passzív vesztegetés büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. Egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő az elkövető, ha a jogtalan előnyért a kötelességét megszegi. Fontosabb ügyben történt kötelességszegés esetén, illetőleg ha az elkövető a cselekményt bünszövetségben vagy üzletszerűen követi el, két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.
45. A magánszektorban elkövetett passzív vesztegetés továbbá egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, ha az elkövető költségvetési szerv, gazdálkodó szervezet vagy társadalmi szervezet önálló intézkedésre jogosult dolgozója, illetve tagja. A büntetés két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha az elkövető az előnyért a kötelességét megszegi, és öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztés, ha az elkövető a kötelességét fontosabb ügyben szegi meg, illetve a bűncselekményt bünszövetségben vagy üzletszerűen követi el.
46. A magyar hatóságok az alábbi, a magánszektorban elkövetett vesztegetésre vonatkozó ügyekről számoltak be:
- 2005 (13.B.259/2005/39): Az egyik bank alkalmazottja (az elsőrendű vádlott) olcsóbb jegyeket ígért az ügyfeleknek a Forma 1 Nagydíjra. Az örök (a többi vádlott) beleegyeztek abba, hogy egy bizonyos összegért cserébe érvényes jegy nélkül átengedik az érintett személyeket az ellenőrzési ponton. Az örök megosztottak a kapott összeget. Az elsőrendű vádlottat a bíróság 14 havi szabadságvesztésre, a másodrendű vádlottat egy évi szabadságvesztésre, a többi vádlottat pedig nyolc, valamint tíz havi szabadságvesztésre ítélte. A szabadságvesztés végrehajtását a bíróság mindegyik esetben felfüggesztette. A Fővárosi Ítéltábla továbbá minden vádlottra pénzmellékbüntetést szabott ki és vagyonekobzást rendelt el (körülbelül 120 EUR).
 - 2007 (B.5/2007/12): A bolti lopás közben tetten ért vádlott 70 eurót kínált az öröknek, hogy szabadon elmehessen. Az örök nem fogadta el a felajánlott összeget. A Zala Megyei Bíróság a vádlottat magánszektorban elkövetett aktív vesztegetés miatt hat havi szabadságvesztésre ítélte (és két évre eltiltotta a közügyek gyakorlásától).

Nemzetközi szervezetek alkalmazottainak vesztegetése (ETS 173, 9. cikk)

47. A nemzetközi szervezetek alkalmazottainak aktív és passzív vesztegetése a Btk. 258/B. §-a és 258/D. §-a szerint bűncselekménynek minősül, tekintettel arra, hogy a Btk. 137. §-a 3. pontjának b) alpontja értelmében a „külföldi hivatalos személy” fogalma magában foglalja a „nemzetközi szerződéssel létrehozott nemzetközi szervezetnél szolgálatot teljesítő személyt, akinek a tevékenysége a szervezet rendeltetésszerű működéséhez tartozik”.
48. A nemzetközi szervezetek alkalmazottainak vesztegetésével kapcsolatban a külföldi hivatalos személyek vesztegetésére (lásd fent) vonatkozó egyéb elemeket/fogalmakat, a büntető szankciókat is beleértve, ugyancsak alkalmazni kell.
49. A hatóságok arról tájékoztatták a GET-et, hogy e bűncselekménnyel kapcsolatos ügy nem volt.

Nemzetközi parlamentáris testületek tagjainak vesztegetése (ETS 173, 10. cikk)

50. A nemzetközi parlamentáris testületek tagjainak aktív és passzív vesztegetése a Btk. 258/B. §-a és 258/D. §-a szerint bűncselekménynek minősül, tekintettel arra, hogy a Btk. 137. §-a 3. pontjának c) alpontja értelmében a „külföldi hivatalos személy” fogalma magában foglalja a „nemzetközi szerződéssel létrehozott nemzetközi szervezet közgyűlésébe, testületébe megválasztott személyt” is.
51. A nemzetközi parlamentáris testületek tagjainak vesztegetésével kapcsolatban a külföldi hivatalos személyek vesztegetésére (lásd fent) vonatkozó egyéb elemeket/fogalmakat, a büntető szankciókat is beleértve, ugyancsak alkalmazni kell.
52. A hatóságok arról tájékoztatták a GET-et, hogy e bűncselekménnyel kapcsolatos ügy nem volt.

Nemzetközi bíróságok bíráinak és alkalmazottainak vesztegetése (ETS 173, 11. cikk)

53. A nemzetközi bíróságok bíráinak és alkalmazottainak aktív és passzív vesztegetése a Btk. 258/B. §-a és 258/D. §-a szerint bűncselekménynek minősül, tekintettel arra, hogy a Btk. 137. §-a 3. pontjának d) alpontja értelmében a „külföldi hivatalos személy” fogalma magában foglalja „a Magyar Köztársaság területén, illetőleg állampolgárai felett joghatósággal rendelkező nemzetközi bíróság tagját, és a nemzetközi bíróságnál szolgálatot teljesítő személyt, akinek a tevékenysége a bíróság rendeltetésszerű működéséhez tartozik”.
54. A nemzetközi bíróságok bíráinak és alkalmazottainak vesztegetésével kapcsolatban a külföldi hivatalos személyek vesztegetésére (lásd fent) vonatkozó egyéb elemeket/fogalmakat, a büntető szankciókat is beleértve, ugyancsak alkalmazni kell.
55. A hatóságok arról tájékoztatták a GET-et, hogy e bűncselekménnyel kapcsolatos ügy nem volt.

Befolyással üzérkedés (ETS 173, 12. cikk)

56. A „passzív” befolyással üzérkedés (a „befolyással üzérkedő” által elkövetett cselekmény) a magyar jog szerint önálló bűncselekmény, az erre vonatkozó rendelkezéseket a Btk. 256. §-a (hazai hivatalos személy) és 258/E. §-a (külföldi hivatalos személy) tartalmazza.

Btk. 256. §

- (1) Aki arra hivatkozással, hogy hivatalos személyt befolyásol, a maga vagy más részére jogtalan előnyt kér vagy elfogad, büntetést követ el, és egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.
- (2) A büntetés két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha az elkövető:
- azt állítja, vagy azt a látszatot kelti, hogy hivatalos személyt megveszteget,
 - hivatalos személynek adja ki magát,
 - a bűncselekményt üzletszerűen követi el.
- (3) Aki az (1) bekezdésben meghatározott bűncselekményt
- gazdálkodó szervezet vagy társadalmi szervezet dolgozójával, illetve tagjával kapcsolatban követi el, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel,
 - gazdálkodó szervezet vagy társadalmi szervezet önálló intézkedésre jogosult dolgozójával, illetve tagjával kapcsolatban követi el, büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.
- (4) Aki a (3) bekezdésben meghatározott bűncselekményt üzletszerűen követi el, büntett miatt, az ott tett megkülönböztetéshez képest három évig, illetőleg egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

258/E. §

Aki arra hivatkozással, hogy külföldi hivatalos személyt befolyásol, a maga vagy más részére jogtalan előnyt kér vagy elfogad, büntettet követ el, és öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

57. Az „aktív” befolyással üzérkedés a magyar jogban külön nem szabályozott. A magyar hatóságok tájékoztatása szerint ugyanakkor ezt a bűncselekményt a hazai hivatalos személyek aktív vesztegetéséről (Btk. 253. §-a) és a külföldi hivatalos személyek aktív vesztegetéséről (Btk. 258/B. §-a) szóló rendelkezések magukban foglalják, hiszen e rendelkezéseket attól függetlenül kell alkalmazni, hogy az elkövető a jogtalan előnyt hivatalos személynek vagy bárki másnak, pl. a befolyással üzérkedőnek ígéri, ajánlja fel vagy adja.

A bűncselekmény elemei

„Azt állítja, vagy megerősíti, hogy képes nem megengedhető befolyást gyakorolni a [hivatalos személyek] döntéseire”

58. Ezt a fogalmat a Btk. 256. §-ának (1) és (2) bekezdése tartalmazza a következő megfogalmazásban: „aki arra hivatkozással, hogy hivatalos személyt befolyásol”, „azt állítja, vagy azt a látszatot kelti, hogy hivatalos személyt megveszteget”, „hivatalos személynek adja ki magát”. A „nem megengedhető” kifejezés a magyar szövegben kifejezetten nem szerepel, a hatóságok szerint ugyanakkor a „jogtalan előnyt kér, vagy elfogad” megfogalmazással a Btk. hallgatólagosan magában foglalja a „nem megengedhető” kifejezést is.
59. A befolyással üzérkedéssel kapcsolatban a vesztegetésre (lásd fent) vonatkozó egyéb elemeket/fogalmakat, a büntető szankciókat is beleértve, ugyancsak alkalmazni kell.
60. A passzív befolyással üzérkedés egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. A büntetés két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha a „befolyással üzérkedő” azt állítja, vagy azt a látszatot kelti, hogy hivatalos személyt megveszteget, hivatalos személynek adja ki magát, vagy a bűncselekményt üzletszerűen követi el. Az aktív befolyással üzérkedés esetében kiszabható szankciók az aktív vesztegetés esetében kiszabható szankcióknak felelnek meg.
61. Magyarországon a „befolyással üzérkedés a *magánszektorban*” önállóan büntetendő. Ha a befolyással üzérkedést gazdálkodó szervezet vagy társadalmi szervezet dolgozójával, illetve tagjával kapcsolatban követik el, az elkövető két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. Ha a befolyással üzérkedést gazdálkodó szervezet vagy társadalmi szervezet önálló intézkedésre jogosult dolgozójával, illetve tagjával kapcsolatban követik el, az elkövető három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. Ha a bűncselekményt üzletszerűen követik el, az elkövető három évig terjedő szabadságvesztéssel, illetve egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő a második és a harmadik mondatban szereplő megkülönböztetésnek megfelelően.

Ítélezési gyakorlat

62. A magyar hatóságok a befolyással üzérkedéssel kapcsolatban az alábbi ügyekről számoltak be:

- A Csongrád Megyei Bíróság 2007. október 11-i ítélete (1.B.380/2006/27): Az elkövető, aki ügyvédnek adta ki magát, azt ígérte egy másik személynek, hogy 300 000 HUF (1200 EUR) ellenében meggyőzi az ügyészt, kössön vádalkut az ügyben. Az ajánlatot nem fogadták el. A bíróság a vádlottat 16 havi felfüggesztett szabadságvesztésre és pénzmellékbüntetésre ítélte.
- A Fővárosi Bíróság 15.B.981/2003/34. számú ügye, amely a nemzetközi kapcsolatban elkövetett aktív befolyással üzérkedésre példa. A vádlottat ebben az esetben külföldi hivatalos személy aktív vesztegetése miatt ítélték el.

Hazai választottbírák vesztegetése (ETS 191, 1. cikk (1) és (2) bekezdés, 2., 3. cikk)

63. A hatóságok szerint a hazai választottbírák aktív és passzív vesztegetése a Btk. 250. és 253. §-a szerint bűncselekménynek minősül, tekintettel arra, hogy a Btk. 137. §-a 1. pontjának *l)* alpontja értelmében a „hazai hivatalos személy” fogalma magában foglalja a „*jogszabály alapján közhatalmi, államigazgatási feladatokkal megbízott szervnél, testületnél azt a személyt, aki közhatalmi, államigazgatási feladatot lát el*”.
64. A hazai választottbírákra vonatkozó jogi szabályozást a választottbíráskodásról szóló 1994. évi LXXI. törvény tartalmazza, amely szerint a választottbírószáki eljárás az ügy érdemében hozott ítélettel vagy a választottbírószáknak az eljárást megszüntető végzésével ér véget [42. § (1) bekezdése]. A törvény 58. §-a értelmében a választottbírószáki ítélet hatálya ugyanaz, mint a jogerős bírósági ítéleté; annak végrehajtására a bírósági végrehajtásról szóló jogszabályok irányadók. Így a hatóságok szerint a választottbírák közhatalmat gyakorolnak, és ezért a Btk. 137. §-a 1. pontja *l)* alpontjának megfelelően hivatalos személyeknek tekintendők.
65. A hazai választottbírák vesztegetésével kapcsolatban a hazai hivatalos személyek vesztegetésére (lásd fent) vonatkozó egyéb elemeket/fogalmakat, a büntető szankciókat is beleértve, ugyancsak alkalmazni kell.
66. A hatóságok azt a tájékoztatást adták a GET-nek, hogy e bűncselekményre vonatkozóan nincs rendelkezésre álló ítélkezési gyakorlat, és nem készült statisztika sem.

Külföldi választottbírák vesztegetése (ETS 191, 4. cikk)

67. A külföldi választottbírák aktív és passzív vesztegetése a Btk. 258/B. §-a és 258/D. §-a szerint bűncselekménynek minősül, tekintettel arra, hogy a Btk. 137. §-a 3. bekezdésének *a)* alpontja értelmében a „külföldi hivatalos személy” fogalma magában foglalja a „*külföldi államban jogalkotási, igazságszolgáltatási, közigazgatási vagy bűnüldözési feladatot ellátó személyt*” is.
68. A külföldi választottbírák vesztegetésével kapcsolatban a külföldi hivatalos személyek vesztegetésére (lásd fent) vonatkozó egyéb elemeket/fogalmakat, a büntető szankciókat is beleértve, ugyancsak alkalmazni kell.
69. A hatóságok arról tájékoztatták a GET-et, hogy e bűncselekménnyel kapcsolatos ügy nem volt.

Hazai esküdtek vesztegetése (ETS 191, 1. cikk (3) és 5. cikk)

70. A hazai esküdtek aktív és passzív vesztegetése a Btk. 250. §-a és 253. §-a szerint bűncselekménynek minősül, tekintettel arra, hogy a Btk. 137. §-a 1. pontjának *j)* alpontja értelmében a „külföldi hivatalos személy” fogalma magában foglalja az „*alkotmánybíróságnál, bíróságnál, ügyészségnél, államigazgatási szervnél, önkormányzati igazgatási szervnél, az*

Állami Számvevőszéknél, a Köztársaság Elnökének Hivatalánál, az Országgyűlés Hivatalánál szolgálatot teljesítő személyt, akinek a tevékenysége a szerv rendeltetésszerű működéséhez tartozik”.

71. A hazai esküdtek vesztegetésével kapcsolatban a hazai hivatalos személyek vesztegetésére (lásd fent) vonatkozó egyéb elemeket/fogalmakat, a büntető szankciókat is beleértve, ugyancsak alkalmazni kell.
72. A hatóságok arról tájékoztatták a GET-et, hogy e bűncselekménnyel kapcsolatos ügy nem volt.

Külföldi esküdtek vesztegetése (ETS 191, 6. cikk)

73. A külföldi esküdtek aktív és passzív vesztegetése a Btk. 258/B. §-a és 258/D. §-a szerint bűncselekménynek minősül, tekintettel arra, hogy a Btk. 137. §-a 3. pontjának a) alpontja értelmében a „külföldi hivatalos személy” fogalma magában foglalja a „külföldi államban jogalkotási, igazságszolgáltatási, közigazgatási vagy bűnüldözési feladatot ellátó személyt” is.
74. A külföldi esküdtek vesztegetésével kapcsolatban a külföldi hivatalos személyek vesztegetésére (lásd fent) vonatkozó egyéb elemeket/fogalmakat, a büntető szankciókat is beleértve, ugyancsak alkalmazni kell.
75. A hatóságok arról tájékoztatták a GET-et, hogy e bűncselekménnyel kapcsolatos ügy nem volt.

Egyéb kérdések

Részesek által elkövetett cselekmények

76. A Btk. 19-21. §-ai általános rendelkezéseket tartalmaznak a bűncselekmény elkövetésében való részvétellel kapcsolatban (felbujtás és bűnsegély), amelyek bármely bűncselekmény esetében alkalmazandók, ideértve a fent említett korrupciós cselekményeket is.

Btk. 19. §

Elkövetők a tettes, a közvetett tettes és a társtettes (tettesek), valamint a felbujtó és a bűnsegéd (részesek).

Btk. 20. §

- (1) Tettes az, aki a bűncselekmény törvényi tényállását megvalósítja.
- (2) Közvetett tettes az, aki a szándékos bűncselekmény törvényi tényállását e cselekményért gyermekkor, kóros elmeállapot, kényszer, fenyegetés miatt nem büntethető vagy tévedésben levő személy felhasználásával valósítja meg.
- (3) Társtettesek azok, akik a szándékos bűncselekmény törvényi tényállását, egymás tevékenységéről tudva, közösen valósítják meg.

Btk. 21. §

- (1) Felbujtó az, aki mást bűncselekmény elkövetésére szándékosan rábír.
- (2) Bűnsegéd az, aki bűncselekmény elkövetéséhez szándékosan segítséget nyújt.
- (3) A részesekre is a tettesekre megállapított büntetési tételt kell alkalmazni.

Joghatóság

77. A magyar büntető joghatóság szabályai a Büntető Törvénykönyv I. fejezetében található („A büntető törvény hatálya”). E szabályokat a vesztegetés és a befolyással üzérkedés minden fajtájára alkalmazni kell. A Btk. 3. §-ának (1) bekezdése szerint a magyar törvényt kell alkalmazni a belföldön elkövetett bűncselekményre, függetlenül attól, hogy az elkövető magyar állampolgár-e vagy sem (területiség elve). Továbbá, a magyar törvényt kell alkalmazni a magyar állampolgár külföldön elkövetett cselekményére is a „kettős büntethetőség követelménye” nélkül. A magyar törvényt kell alkalmazni a Magyar Köztársaság határain kívül tartózkodó magyar hajón vagy magyar légi járművön elkövetett bűncselekmények esetében is [3. § (2) bekezdés].
78. A Btk. 4. §-a értelmében a magyar törvényt kell alkalmazni a nem magyar állampolgár által külföldön elkövetett cselekményre is, ha az
- a magyar törvény szerint bűncselekmény és az elkövetés helyének törvénye szerint is büntetendő,
 - állam elleni bűncselekmény, kivéve a szövetséges fegyveres erő ellen elkövetett kémkedést, tekintet nélkül arra, hogy az elkövetés helyének törvénye szerint büntetendő-e,
 - emberiség elleni vagy olyan egyéb bűncselekmény, amelynek üldözését nemzetközi szerződés írja elő.

Btk. 4. § (2) bekezdése

A nem magyar állampolgár által külföldön, a szövetséges fegyveres erő ellen elkövetett kémkedés esetében a magyar büntető törvényt kell alkalmazni, feltéve, hogy e bűncselekmény az elkövetés helyének törvénye szerint is büntetendő.

79. A hatóságok tájékoztatása szerint nincsen vesztegetéssel kapcsolatos joghatóságra vonatkozó bírósági határozat/ítélkezési gyakorlat.

Elévülés

Btk. 33. §

(1) A büntethetőség elévül

- olyan büntett esetén, amely életfogytig tartó szabadságvesztéssel is büntethető, húsz év,
- egyéb bűncselekmény esetén a büntetési tétel felső határának megfelelő idő, de legalább három év elteltével.

Btk. 35. §

(1) Az elévülést félbeszakítja a büntető ügyekben eljáró hatóságoknak az elkövető ellen a bűncselekmény miatt foganatosított büntetőeljárás cselekménye. A félbeszakítás napján az elévülés határideje ismét elkezdődik.

(2) Ha a büntetőeljárást felfüggesztik, a felfüggesztés tartama az elévülés határidejébe nem számít be. Ez a rendelkezés nem alkalmazható, ha a büntetőeljárást azért függesztik fel, mert az elkövető kiléte a nyomozásban nem volt megállapítható, ismeretlen helyen tartózkodik vagy elmebeteg lett.

(3) Az elévülés határidejébe nem számít be az a tartam sem, amely alatt személyes mentesség folytán a büntetőeljárás azért nem volt megindítható vagy folytatható, mert a törvényben biztosított mentelmi jogot a döntésre jogosult nem függesztette fel, illetőleg az eljárás megindításához vagy folytatásához a hozzájárulását nem adta meg. Ez a rendelkezés nem alkalmazható olyan magánindítványra büntethető

bűncselekmény esetén, amely miatt a vádat a magánvádló képviseli.

(4) Próbára bocsátás (72. §) esetén a próbaidő tartama az elévülés határidejébe nem számít be.

(5) Ha az ügyész a vádemelést elhalasztja, ennek tartama az elévülés határidejébe nem számít be.

80. A Btk. 33. §-a és 35. §-a szerint az elévülési idő, az adott bűncselekmény büntetési tételének felső határától függ. A Btk. 33. §-a, illetve a vesztegetésre és a befolyással üzérkedésre vonatkozó rendelkezések alapján, az elévülési idő a bűncselekmény súlyától függően három és tíz év között változik. A büntetőeljárásról szóló törvény (Be.) 552. §-ának (1) bekezdése szerint, ha a büntetőeljárás során adat merül fel arra, hogy a terhelt mentességet élvező személy, az eljárást fel kell függeszteni, és indítványozni kell a mentelmi jog felfüggesztését. A Btk. 35. §-ának (3) bekezdése értelmében az elévülés határidejébe nem számít be az a tartam, amely alatt személyes mentesség folytán a büntetőeljárás azért nem volt megindítható vagy folytatható, mert a törvényben biztosított mentelmi jogot a döntésre jogosult nem függesztette fel, illetőleg az eljárás megindításához vagy folytatásához a hozzájárulását nem adta meg.
81. Továbbá a Be. 176. §-ának megfelelően, a nyomozást főszabályként két hónapon belül be kell fejezni. A két hónap a nyomozás elrendelésének időpontjában, illetve halaszthatatlan nyomozási cselekmények esetén a nyomozás megindulásának időpontjában kezdődik. A GET azt a tájékoztatást kapta, hogy a nyomozásnak nincs időbeli korlátja addig, amíg valamely személyt bűncselekmény elkövetésével megalapozottan nem gyanúsítanak, és ki nem hallgatnak. A Be. 176. §-a (1) és (2) bekezdésének megfelelően ráadásul a két hónapos határidő egészen két évig meghosszabbítható. Amíg a gyanúsítottat nem azonosították, a nyomozás határidő nélkül folyik. A gyanúsítottira vonatkozóan a határidő akkor kezdődik, amikor a nyomozó hatóságok őt kihallgatják. A GET azt a tájékoztatást kapta, hogy ez az eljárási határidő az Emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai Egyezmény 6. cikkében feltüntetett követelménynek (tisztes és ésszerű határidőn belüli tárgyaláshoz való jog) való megfelelést szolgálja, és a gyakorlatban soha nem okozott problémát a korrupciós ügyek üldözése során, mert a gyanúsítás idejére a legtöbb nyomozást lefolytatják.

A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (Be.)

176. §

A nyomozás határideje

(1) A nyomozást a lehető legrövidebb időn belül le kell folytatni, és az elrendelésétől, illetve megindulásától számított két hónapon belül be kell fejezni. Ha az ügy bonyolultsága vagy elháríthatatlan akadály indokolja, a nyomozás határidejét az ügyész két hónappal, ha ez a határidő letelt, a főügyész legfeljebb a büntetőeljárás megindításától számított egy év elteltéig meghosszabbíthatja.

(2) Egy éven túl a legfőbb ügyész jogosult a nyomozás határidejének meghosszabbítására. Ha a nyomozás meghatározott személy ellen folyik, a meghosszabbítás legfeljebb a gyanúsítottnak a 179. § (1) bekezdése szerinti kihallgatásától számított két évig terjedhet, kivéve, ha a legfőbb ügyész a 193. § (3) bekezdése alapján a nyomozás időtartamát az engedélyben meghatározott időpontig meghosszabbította.

(3) Ha az ügyész nyomoz, a nyomozás határidejét az ügyészség vezetője két hónappal, a felettes ügyész legfeljebb a nyomozás elrendelésétől számított egy év elteltéig, azt követően a (2) bekezdésben meghatározott határidőig a legfőbb ügyész hosszabbíthatja meg.

(4) A nyomozás határidejének meghosszabbításáról rendelkező határozat ellen nincs helye panasznak.

82. A hatóságok elmondták, hogy minden olyan nyomozati vagy eljárási cselekmény, amely képes előmozdítani az eljárást és segíti az elkövető azonosítását (még abban az esetben is, ha a nyomozást ismeretlen tettes ellen indították), valamint a kölcsönös jogsegély iránti kérelem vagy nemzetközi elfogatóparancs kibocsátása megszakítja az elévülést. Ezen felül a büntetőeljárásról szóló törvény 188. §-a (1) bekezdésének e) pontja és 266. §-ának (1) bekezdése szerint a büntetőeljárást a kölcsönös jogsegély iránti kérelem elküldéskor fel kell függeszteni, ha Magyarországon elvégzendő nyomozási cselekmény már nincs. A Btk. 35. §-a (2) bekezdésének megfelelően a felfüggesztés tartama nem számít be az elévülési határidőbe.

Mentességek

83. A Btk. 255/A. §-a mind a köz-, mind a magánszektorban elkövetett aktív és passzív vesztegetés esetére vonatkozóan sajátos büntethetőséget megszüntető okot tartalmaz.

Btk. 255/A. §

(1) Nem büntethető a 250. § (1)-(2) bekezdésében, a 251. § (1) bekezdésében, a 252. § (1) bekezdésében és a 255. § (2) bekezdésében meghatározott bűncselekmény elkövetője, ha a cselekményt, mielőtt az a hatóság tudomására jutott volna, a hatóságnak bejelenti, a kapott jogtalan vagyoni előnyt vagy annak ellenértékét a hatóságnak átadja, és az elkövetés körülményeit feltárja.
 (2) Nem büntethető a 253. §-ban, 254. §-ban és 255. § (1) bekezdésében meghatározott bűncselekmény elkövetője, ha a cselekményt, mielőtt az a hatóság tudomására jutott volna, a hatóságnak bejelenti, és az elkövetés körülményeit feltárja.

84. A hatóságok azzal érveltek, hogy e fent említett sajátos mentességet tartalmazó rendelkezés célja annak elősegítése, hogy az elkövetők a vesztegetést a hatóság tudomására hozzák. A mentesség a hazai hivatalos személyekkel kapcsolatos aktív és passzív vesztegetésre egyaránt vonatkozik. A hatóságok szükségesnek találják ezt a szabályozást, mivel a vesztegetés gyakran rejtett jelenség, amelyet mindkét félnek érdekében áll eltitkolni. Hangsúlyozták azt is, hogy a vesztegetés elkövetője kizárólag abban az esetben mentesül a büntetőjogi felelősség alól, ha a vesztegetés tényét még azelőtt bejelenti az illetékes hatóságnak, hogy az a hatóság tudomására jutott volna. Az ilyen elkövetőnek ugyanakkor az eljárás bármely szakaszában tanúvallomás tételi kötelezettsége van (a büntetőeljárásról szóló törvény 82. §-ának (4) bekezdése).

Az ügyészség által rendelkezésre bocsátott adatok

A Btk. 250. §-a (hazai hivatalos személyek passzív vesztegetése)

	2006	2007	2008
Vádlottak száma	168	125	127
Elítélések	142	103	101
Felmentések	22	21	24
Megszüntetés	4	1	2

A Btk. 251. §-a (passzív vesztegetés a magánszektorban, vétség)

	2006	2007	2008
Vádlottak száma	11	20	24
Elítélések	9	16	21
Felmentések	0	4	2
Megszüntetés	2	0	1

A Btk. 252. §-a (passzív vesztegetés a magánszektorban, büntett)

	2006	2007	2008
Vádlottak száma	18	10	9
Elítélések	16	9	7
Felmentések	2	1	2
Megszüntetés	0	0	0

A Btk. 253. §-a (hazai hivatalos személyek aktív vesztegetése)

	2006	2007	2008
Vádlottak száma	234	154	115
Elítélések	211	135	96
Felmentések	8	15	15
Megszüntetés	15	4	4

A Btk. 255. §-a (bíróági vagy más hatósági eljárásban elkövetett vesztegetés) ⁸

	2006	2007	2008
Vádlottak száma	1	2	8
Elítélések	1	2	5
Felmentések	0	0	3
Megszüntetés	0	0	0

A Btk. 256. §-a (passzív befolyással üzérkedés)

	2006	2007	2008
Vádlottak száma	43	35	36
Elítélések	40	31	31
Felmentések	1	4	4
Megszüntetés	2	0	1

A Btk. 258/B. §-a (külföldi/nemzetközi hivatalos személyek vesztegetése)

	2006	2007	2008
Vádlottak száma	3	6	16
Elítélések	3	5	15
Felmentések	0	1	1
Megszüntetés	0	0	0

A Btk. 258/E. §-a (passzív befolyással üzérkedés, külföldi/nemzetközi)

	2006	2007	2008
Vádlottak száma	0	2	1
Elítélések	0	2	1
Felmentések	0	0	0
Megszüntetés	0	0	0

⁸ Vesztegetés (Btk. 255. §): (1) Aki azért, hogy más a bírósági vagy más hatósági eljárásban a törvényes jogait ne gyakorolja, vagy a kötelezettségeit ne teljesítse, neki vagy reá tekintettel másnak jogtalan előnyt ad, büntettet követ el, és öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Az (1) bekezdés szerint büntetendő, aki azért, hogy a bírósági vagy más hatósági eljárásban a törvényes jogait ne gyakorolja, vagy a kötelezettségeit ne teljesítse, jogtalan előnyt fogad el.

III. ELEMZÉS

85. A GRECO értékelési csapata (GET) úgy találta, hogy a korrupciós cselekményekre vonatkozó magyar jogi szabályozás széles körben megfelel a Korrupcióról szóló Büntetőjogi Egyezmény (ETS 173) (a továbbiakban: az Egyezmény) és Kiegészítő jegyzőkönyve (ETS 191) rendelkezéseinek. A magyar hatóságokat dicséret illeti e helyzet miatt, amely annak a következménye, hogy a Büntető Törvénykönyv (Btk.) számos alkalommal módosításra került, annak érdekében, hogy megfeleljen a nemzetközi korrupcióellenes kívánalmaknak, különös tekintettel az Egyezményre. Ennek eredményeképpen a magyar büntetőjog számos, a vesztegetés és a befolyással üzérkedés különböző formáira vonatkozó rendelkezést tartalmaz. A jelentés leíró részében bemutatott adatok továbbá azt mutatják, hogy az elmúlt években jelentős számú, a köz-, illetve a magánszektorban elkövetett korrupciós ügyben született elmarasztaló ítélet. A GET ugyanakkor meghatározott néhány, a korrupciós cselekmények különböző elemeit érintő témát, amelyekkel foglalkozni kell.
86. A Btk. hivatalos személy meghatározását tartalmazó 137. §-a speciális tisztségeket sorol fel, valamint két általánosabb meghatározást is tartalmaz: az 1. pont j) alpontja szerint „alkotmánybíróságnál, bíróságnál, ügyészségnél, államigazgatási szervnél, önkormányzati igazgatási szervnél, az Állami Számvevőszéknél, a Köztársaság Elnökének Hivatalánál, az Országgyűlés Hivatalánál szolgálatot teljesítő személy, akinek a tevékenysége a szerv rendeltetészerű működéséhez tartozik”; és az 1. pont l) alpontja szerint „jogszabály alapján közhatalmi, államigazgatási feladatokkal megbízott szervnél, testületnél az a személy, aki közhatalmi, államigazgatási feladatot lát el”. Úgy tűnik, hogy e rendelkezések viszonylag szűk körre vonatkoznak. Ennek megfelelően például az állami kórházakban dolgozó orvosok vagy az állami egyetemeken alkalmazott tanárok nem tartoznak e rendelkezések hatálya alá, csak abban az esetben, ha a vesztegetés közpénzre vonatkozik. A kiegészítő személyzet, mint például a közhivatalokban dolgozó sofőrök vagy titkárok/titkárnők helyzete szintén kérdéses. E tekintetben a magyar jogszabályok sajátossága, hogy a hivatalos személyek rendkívül szűk körű meghatározását, és ebből következően azt, hogy a korrupciós cselekményeket közszektorban elkövetett vesztegetésnek vagy befolyással üzérkedésnek minősítsék, a magánszektorban elkövetett vesztegetés (és befolyással üzérkedés) széleskörű értelmezése „ellensúlyozza”. Ezt azzal a példával lehetne alátámasztani, amely szerint egy állami egyetemen dolgozó rendszergazda jó jegyeket „adott el” a hallgatóknak, és magánszektorban elkövetett passzív vesztegetésért ítélték el. Ez azt jelenti, hogy a közszektorban foglalkoztatott, de szigorú értelemben hivatalos személynek nem minősülő személyek ellen a magánszektorban elkövetett korrupciós cselekmények miatt lehet eljárást indítani. A GET a magyar büntetőjog e sajátosságát általában véve elfogadhatónak tartja, mivel a hivatalos személyek vagy alkalmazottak egyetlen csoportja sem esik e bűncselekmények hatályán kívül. Ezenkívül a „hivatalos személy” Btk. 137. §-ában szereplő meghatározása - annak ellenére, hogy a magyar rendelkezések kismértékben különböznek a más tagállamokban ezen a területen tapasztalható szokásos jogi helyzettől - összhangban van az Egyezmény követelményeivel, mivel az Egyezmény 1a. cikkében megfogalmazott hivatalos személy fogalmát a nemzeti jogszabályok fényében kell értelmezni. Következésképpen, a GET úgy ítéli meg, hogy a hivatalos személy magyar meghatározása a korrupciós cselekményekkel kapcsolatban összhangban van az Egyezmény követelményeivel.
87. A Btk. 253. §-a (aktív vesztegetés a közszektorban) és 254. §-a (aktív vesztegetés a magánszektorban) angol fordításban csak az „ad” és „ígér” kifejezést tartalmazza a jogtalan előnnyel kapcsolatban. A GET ugyanakkor elfogadja a hatóságok azon magyarázatát - amelyet az országlátogatáson közreműködő más személyek is megerősítettek -, amely szerint a magyar Btk-ban megjelenő „ígér” kifejezés mind a „promising”, mind pedig az „offering” kifejezéseket magában foglalja, míg a „giving” (ad) kifejezés külön szerepel a vonatkozó rendelkezésekben. A

GET felhívja a figyelmet arra, hogy e rendelkezések hivatalos fordítását átfogóan felül kellene vizsgálni.

88. A Büntető Törvénykönyv vonatkozó rendelkezései nem utalnak kifejezetten a közvetett módon elkövetett vesztegetésre, vagyis a közvetítő igénybevételével elkövetett vesztegetésre. A magyar hatóságok azonban meggyőzően hivatkoztak a Büntető Törvénykönyv részesi cselekményekre vonatkozó általános szabályaira (Btk. 21. §). Ellenkező értelmezés hiányában a GET elfogadja, hogy ezek az általános szabályok a közvetett vesztegetés eseteit is lefedik. Az is vita tárgya volt, hogy vajon a Btk. 250. §-ának (hivatalos személyek passzív vesztegetése) rendelkezései mennyiben vonatkoznak azokra az esetekre, ahol a kedvezményezett *harmadik személy*. (Az aktív vesztegetésről rendelkező 253. § ezzel szemben kifejezetten tartalmazza ezt az esetet). Ugyanakkor a GET által megkérdezett minden közreműködő megerősítette, hogy a jogtalan előny kérése vagy elfogadása harmadik személy kedvezményezettre is vonatkozik. Ezenkívül, ha a megvesztegetett az „előny kérőjével vagy elfogadójával egyetért”, az arra a különleges esetre vonatkozik, amikor harmadik személy is részt vesz a korrupciós cselekményben, és ő maga is büntetendő (a bűnsegédre vonatkozó rendelkezéseknek megfelelően). A magyar hatóságok elmagyarázták azt is, hogy a vesztegetésről szóló valamennyi rendelkezésben megjelenő „működésével kapcsolatban” kifejezés egyaránt magában foglalja azt, hogy a megvesztegetett személy „intézkedést tesz”, illetve az „intézkedéstől tartózkodik”.
89. A Büntető Törvénykönyv magánszektorban elkövetett vesztegetésre vonatkozó különböző rendelkezései túlmutatnak az Egyezményben meghatározott néhány követelményen. A „kötelességszegés” fogalma nem szerepel a törvényben, vagyis lényegtelen, hogy az elkövető megszegi-e a kötelességét. A magánszektorban elkövetett korrupciónak általában nem feltétele az üzleti kapcsolat megléte, az Egyezményben foglaltakkal ellentétben. Ezenkívül a magánszektorban történő elkövetés nemcsak a vesztegetéshez, hanem a befolyással üzérkedéshez [256. § (3) és (4) bekezdése] is kapcsolódik, legalábbis a bűncselekmény passzív oldala tekintetében.
90. Magyarország az Egyezménynek a magánszektorban elkövetett passzív vesztegetésről szóló 8. cikkével kapcsolatban fenntartással élt, arra hivatkozva, hogy a magyar törvények nem fedik le azt az esetet, ha a cselekményt külföldi állampolgárok külföldön folytatott üzleti tevékenységük során követik el. A hatóságok a fenntartás indokaként azt a tájékoztatást adták a GET-nek, hogy a magánszektorban elkövetett passzív vesztegetés számos más országban nem bűncselekmény. Amíg a Btk. 258/C. §-a kifejezetten lefedi a gazdálkodó szervezet dolgozójának, illetve tagjának aktív vesztegetését, addig a magánszektorban külföldön elkövetett passzív vesztegetésre vonatkozóan nincs hasonló rendelkezés. Vonatkozó ítélkezési gyakorlat hiányában, a GET-nek kétségei vannak azzal kapcsolatban, hogy a Btk. 251. és 252. §-ának rendelkezéseit a határokon átnyúló esetekre is alkalmazni lehet-e. Ha nem lehet alkalmazni, az olyan korlátozásokhoz vezethet, amelyek messze túlmutatnak a magyar hatóságok fenntartásán. Még ha az utóbbi rendelkezéseket alkalmazni is lehet a külföldi korrupciós esetekre, a fenntartás korlátozást jelenthet az Egyezmény 17. cikke (1) bekezdésének *b)* pontjában meghatározott kötelezettségre vonatkozóan, ha az előny átvevője magyar hivatalos személy vagy hazai döntéshozó testület nem magyar állampolgár tagja. A GET ezért a következő ajánlásokat teszi: **i) a külföldön magánszektorban elkövetett passzív vesztegetést kifejezetten büntetni kell, és ii) meg kell fontolni a Korrupcióról szóló Büntetőjogi Egyezmény (ETS 173) 8. cikkére vonatkozó fenntartás visszavonását, vagy azt, hogy a fenntartást Magyarország nem hosszabbítja meg.**
91. A passzív befolyással üzérkedést a Btk. 256. §-a (hazai befolyással üzérkedés, ideértve a magánszektorban elkövetett befolyással üzérkedést is) és a Btk. 258/E. §-a (külföldi és

nemzetközi hivatalos személyekkel kapcsolatban elkövetett befolyással üzérkedés) szabályozza. Amíg a fenti rendelkezések széleskörűnek tűnnek, és általában véve megfelelnek az Egyezmény követelményeinek, addig a magyar Büntető Törvénykönyv nem tartalmaz külön rendelkezést az aktív befolyással üzérkedésre vonatkozóan. A hatóságok ugyanakkor azt állítják, hogy az aktív befolyással üzérkedés bűncselekményét teljes mértékben lefedik a hazai hivatalos személyek aktív vesztegetésére vonatkozó rendelkezések (Btk. 253. §), valamint a külföldi és nemzetközi hivatalos személyek aktív vesztegetésére vonatkozó rendelkezések (Btk. 258/B. §), mivel mindkét rendelkezést alkalmazni kell abban az esetben is, ha az előnyt egy másik személynek a hivatalos személyre tekintettel ajánlják/ígérik/adják. A gyakorlati szakemberek számára készült Kommentár szerint, a „hivatalos személyre tekintettel másnak jogtalan előnyt ad vagy ígér” megfogalmazás olyan személyre utal, aki – a hivatalos személyhez fűződő tényleges vagy állítólagos kapcsolatára tekintettel – képes lehet arra, hogy a hivatalos személy működését befolyásolja. A hatóságok azt is kiemelték, hogy a bűncselekmény akkor is megállapítható, ha a hivatalos személy nem ért egyet az előny elfogadjával, vagy nem is tud a harmadik személynek adott vagy ígért előnyről. Sem a törvény, sem a kommentár nem utal arra, hogy a megvesztegetett harmadik személynek azt kell állítania, vagy azt a látszatot kell keltenie, hogy hivatalos személyt megveszteget. A vesztegető abban az esetben követi el az aktív befolyással üzérkedés bűncselekményét, ha a harmadik személynek azzal a feltételezéssel adja a jogtalan előnyt, hogy az képes a hivatalos személyt befolyásolni. A törvény hatóságok általi ilyen értelmezésével nem minden közreműködő személy értett egyet az országlátogatás során; az Akadémia képviselőjének véleménye szerint a magyar törvény e tekintetben nem felel meg teljesen az Egyezmény 12. cikkének.

92. A GET elfogadja azt a magyar álláspontot, amelyet úgy tűnik az ítélkezési gyakorlat is alátámaszt, és amely szerint a Büntető Törvénykönyv aktív vesztegetésre vonatkozó rendelkezései magukban foglalják azt az elemet, hogy a befolyással üzérkedő az előnyt szándékosan a befolyásolt hivatalos személynek juttatja. A GET egyetért azzal, hogy az aktív vesztegetésre vonatkozó rendelkezéseket ebben az esetben az aktív befolyással üzérkedésre is alkalmazni lehet. Ez a helyzet azonban nem az egyetlen előfeltétele vagy feltétele az Egyezmény 12. cikkében meghatározott aktív befolyással üzérkedés megvalósulásának. Nem feltétel ugyanis, hogy a hivatalos személyt a befolyással üzérkedő megvesztegetse; a döntéshozó hivatalos személyre gyakorolt (állított vagy tényleges) jogtalan befolyásolás különbözhet az (ígért) jogtalan előnytől. A GET álláspontja szerint a Btk. 253. §-a és 258/B. §-a nem vonatkozik az aktív befolyással üzérkedés minden formájára, mivel a 253. §-ban szereplő „hivatalos személy működésével kapcsolatban, neki vagy reá tekintettel másnak jogtalan előnyt ad vagy ígér” megfogalmazás korlátozottabb hatállyal bír, mint az Egyezmény 12. cikke. Nem minden, az országlátogatáson résztvevő személy osztotta azt a magyar álláspontot, amely szerint a jelenlegi jogszabályok a befolyással üzérkedés minden formáját lefedik, és úgy tűnik, hogy ezt az ítélkezési gyakorlat sem támasztja alá (lásd Fővárosi Bíróság 15.B.981/2003/34). Következésképpen, a GET úgy ítéli meg, hogy nem megalapozott az az állítás, amely szerint a magyar büntetőjogi szabályozás az aktív befolyással üzérkedés minden lehetséges esetét lefedi, mint ahogyan azt az Egyezmény 12. cikke megkívánja. **A GET ajánlása szerint ezért biztosítani kell, hogy az aktív befolyással üzérkedésre vonatkozó magyar büntetőjogi szabályozás teljes mértékben megfeleljen a Korrupcióról szóló Büntetőjogi Egyezmény 12. cikkében foglalt rendelkezéseknek.**
93. Magyarország aláírta, de még nem ratifikálta a Korrupcióról szóló Büntetőjogi Egyezmény Kiegészítő Jegyzőkönyvét. A hatóságok tájékoztatása szerint a ratifikációs eljárás a 2010 tavaszán megtartott parlamenti választásokat követően fog megkezdődni. A hatóságok nem látják különösebb jogi akadályát annak, hogy Magyarország szerződő félként szerepeljen a Jegyzőkönyvben. A GET tudomásul veszi, hogy a hazai esküdtek vesztegetésére a Btk. 250. §-

át és 253. §-át kell alkalmazni, mivel a hazai hivatalos személyek fogalmát meghatározó Btk. 137. § 1. pontjának j) alpontja magában foglalja azokat a „...bírósnál... szolgálatot teljesítő személyeket is, akiknek a tevékenysége a szerv rendeltetészerű működéséhez tartozik”. A külföldi esküdtek vesztegetésére ugyanakkor a Btk. külföldi vesztegetésre vonatkozó 258/B. §-ának és 258/D. §-ának rendelkezései vonatkoznak, mivel a Btk. 137. §-a 3. pontjának a) alpontja magában foglalja a „külföldi államban...igazságszolgáltatási...feladatot ellátó személy” meghatározását is.

94. A választottbírák vesztegetésére vonatkozó helyzet azonban kevésbé világos. Amíg a külföldi választottbírákat a külföldi államban igazságszolgáltatási feladatot ellátó személyeknek lehet tekinteni, akikre ennek megfelelően a Btk. külföldi vesztegetésre vonatkozó 258/B. §-ának és 258/D. §-ának rendelkezései irányadók, addig a hazai választottbírákra, a GET álláspontja szerint, nem lehet a hivatalos személy Btk. 137. §-ában szereplő jelenlegi meghatározását alkalmazni: a választottbírák ugyanis nem a bíróságon teljesítenek szolgálatot (1. pont j) alpont), és nem is tartoznak a jogszabály alapján közhatalmi, államigazgatási feladatokkal megbízott szervnél, testületnél közhatalmi, államigazgatási feladatot ellátó személyek közé (1. pont l) alpont). A magyar hatóságok szerint a „közfeladat” és a „közhatalom” megfogalmazás az „igazságszolgáltatási” feladatokra és hatalomra is vonatkozik. A GET-nek kétségei vannak ezzel kapcsolatban, és úgy gondolja, hogy e hiányosságot legalább a jogi helyzet tisztázása érdekében orvosolni kell. A GET ajánlása szerint ezért **biztosítani kell, hogy a Büntető Törvénykönyv rendelkezései a hazai választottbírák vesztegetését is lefedjék, valamint minél gyorsabban ratifikálni kell a Korrupcióról szóló Büntetőjogi Egyezmény Kiegészítő Jegyzőkönyvét (ETS 191).**
95. A közszektorban elkövetett passzív vesztegetés (hivatali passzív vesztegetés) büntetése egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés, amely bizonyos esetekben akár tíz évig terjedő szabadságvesztés is lehet. A magánszektorban elkövetett passzív vesztegetés három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, de különösen súlyos esetben tíz évig terjedő szabadságvesztést is ki lehet szabni büntetésként. A közszektorban elkövetett aktív vesztegetés három évig terjedő, a magánszektorban elkövetett aktív vesztegetés pedig ugyancsak három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. Minősítő körülmények fennállása esetén (például ha az elkövető az előnyt azért adja vagy ígéri, hogy a megvesztegetett személy a kötelességét megszegje) a büntetések sokkal súlyosabbak is lehetnek. A szankciók más, a vesztegetéssel összehasonlítható bűncselekmények, mint például a sikkasztás (Btk. 317. §) vagy a csalás (Btk. 318. §) esetén kiszabható szankciókkal összehangban vannak. A GET álláspontja szerint ezért a vesztegetés és a befolyással üzérkedés különböző eseteire kiszabható büntetések – amelyeket nemrégiben kissé megszigorítottak⁹ – összehangban vannak a Korrupcióról szóló Büntetőjogi Egyezmény 19. cikk 1. bekezdésében foglalt követelményekkel, bár a közszektorban elkövetett aktív vesztegetés és aktív befolyással üzérkedés esetén kiróható maximális büntetés, ha nincs minősítő körülmény, meglehetősen alacsony. A GET álláspontján nem változtat az a tény sem, hogy a vesztegetés bizonyos formái, amelyek más államokban a közszektorban elkövetett vesztegetésnek minősülnek, Magyarországon a magánszektorban elkövetett vesztegetésnek számítanak.
96. A Btk. 33. §-ának megfelelően a büntethetőség elévülése bármely bűncselekmény esetén (így a vesztegetés esetén is) az adott bűncselekményre kiszabható szabadságvesztés büntetési tétele felső határának megfelelő idővel egyezik meg, jóllehet három évnél rövidebb nem lehet, és az elévülési idő a bűncselekmény elkövetésének időpontjában kezdődik. A gyakorlatban a közszektorban elkövetett passzív vesztegetés és passzív befolyással üzérkedés esetén az

⁹ 2009. évi LXXX törvény, amely 2010. május 1-én lépett hatályba.

elévülés idő öt év vagy több, ugyanakkor a közszektorban elkövetett aktív vesztegetés és aktív befolyással üzérkedés, valamint a magánszektorban elkövetett aktív és passzív vesztegetés három év alatt évül el (hacsak nem minősített esetről van szó), függetlenül attól, hogy a bűncselekményt hazai vagy külföldi, esetleg nemzetközi viszonylatban követik el. A GET úgy ítéli meg, hogy ez az elévülési idő igen rövid, annak ellenére, hogy az elévülést számos körülmény félbeszakíthatja, tekintettel a vesztegetés sajátos felderítési és nyomozási nehézségeire. A három éves minimális elévülési idő a legtöbb másik tagállamban meglévő elévülési időhöz képest rövid, amelyet a külföldi vesztegetéssel kapcsolatban az OECD¹⁰ is kifogásolt. A GET ezért úgy ítéli meg, hogy a jelenlegi helyzet számos korrupciós bűncselekmény üldözésének lehetőségét korlátozhatja, és javaslata szerint a **Büntető Törvénykönyv 33. §-ában meghatározott három éves minimális elévülési időt a vesztegetés és a befolyással üzérkedés esetében meg kell hosszabbítani.**

97. A Btk. 255/A. §-a vesztegetés esetén mentességet biztosít a büntetés alól abban az esetben, ha az elkövető a cselekményt „első kézből” hozza a nyomozó hatóságok tudomására, vagyis még azelőtt, hogy a hatóságok arról tudomást szereztek volna, „tevékeny megbánás”. Ez a lehetőség minden hazai vesztegetés esetében adott, függetlenül attól, hogy minősített eset-e vagy sem, külföldi/nemzetközi vonatkozású vesztegetés esetében azonban nem. A tevékeny megbánásra vonatkozó rendelkezések mind a vesztegető, mind pedig a megvesztegetett személlyel kapcsolatban alkalmazandók, függetlenül attól, hogy az elkövető kezdeményezte-e a bűncselekmény elkövetését; az érintett személy a későbbiekben abban az esetben is mentesül a büntetés alól, ha ő volt a felbujtó, feltéve, hogy ő jelentette az esetet a hatóságoknak. Mindezeket túl a bűncselekmény jelentésének nincs időbeli korlátja, elegendő, ha arra azelőtt kerül sor, hogy a hatóságok tudomást szereznek a bűncselekményről. A tevékeny megbánás alkalmazása a büntetés alóli automatikus és teljes mentességet jelenti, vagyis nincs lehetőség az egyedi körülmények mérlegelésére; nem lehet figyelembe venni például azt, hogy az elkövető milyen okból hozza a bűncselekményt a hatóságok tudomására, és hivatkozik a tevékeny megbánásra, és nincsen lehetőség bírósági felülvizsgálatra sem. Az ország látogatás során megkérdezett gyakorlati szakemberek a tevékeny megbánással kapcsolatban megosztottak voltak. Míg egyesek e rendelkezés hasznos és szükséges voltát emelték ki, mások sem jelentősnek, sem hasznosnak nem ítélték a bűnüldözés szempontjából, és azt állították, hogy a rendelkezést ritkán alkalmazzák, bár e tárgyra vonatkozóan adatokat nem szolgáltatottak a GET számára. A GET felhívja a figyelmet arra, hogy Magyarországon igen széles azon bűncselekmények köre, amelyek esetében a tevékeny megbánást alkalmazni lehet; a hazai köz- és magánszektorban elkövetett aktív vesztegetés valamennyi formája mellett a hazai köz- és magánszektorban elkövetett passzív vesztegetés több formája esetében is mentesülni lehet a büntetés alól. A GET ebből azt a következtetést vonja le, hogy az aktív és passzív korrupció nagyon súlyos eseteiben is teljes büntetlenséget lehet élvezni, és nyilvánvalóan fennáll a veszélye annak, hogy visszaélnek ezzel az eszközzel, például úgy, hogy a megvesztegetett személy nyomást gyakorol a vesztegetőre annak érdekében, hogy az még nagyobb összeget adjon át neki stb. Fentiekre tekintettel, a GET aggodalmát fejezi ki a Btk. 255/A. §-ában meghatározott tevékeny megbánásra vonatkozó rendelkezés miatt, amely – véleménye szerint – olyan széles körben alkalmazható eszköz, amellyel vissza lehet élni. Ezért a GET ajánlása szerint **elemezni, és következésképpen felül kell vizsgálni az automatikus, kötelező erővel bíró és teljes büntetés alóli mentességet, amelyet a törvény a hazai köz- és magánszektorban elkövetett aktív és passzív vesztegetés elkövetőjének biztosít „tevékeny megbánás” esetén.**

¹⁰ A nemzetközi üzleti tranzakciókban elkövetett vesztegetéssel foglalkozó munkacsoport: Magyarországról készült Phase 2 jelentés (2007. szeptember és az azt megelőző időszak)

IV. KÖVETKEZTETÉSEK

98. A magyar büntetőjog általában véve számos rendelkezést tartalmaz, amelyek a korrupciós bűncselekmények különféle formáit fedik le, és a jelenlegi jogi szabályozás széleskörűen megfelel a Magyarország által 2000-ben ratifikált Korrupcióról szóló Büntetőjogi Egyezmény (ETS 173), valamint a még nem ratifikált Kiegészítő Jegyzőkönyv (ETS 191) követelményeinek. Ugyanakkor a magyar büntetőjogi szabályozás - amelyet az Egyezmény és más nemzetközi jogi eszköz követelményeinek való megfelelés érdekében többször módosítottak - koncepciója bizonyos mértékig szokatlan, egyes büntetőjogi rendelkezések túlmutatnak az Egyezmény követelményein, azonban bizonyos hiányosságokra is fel kell hívni a figyelmet.
99. A magánszektorban elkövetett korrupciós cselekményekre vonatkozó rendelkezések a magyar jogban széles területet fognak át, például az e bűncselekmények által érintett személyek számos csoportját felsorolják, ami „ellensúlyozza” a hivatalos személy fogalmának szűk meghatározását. Ez azt jelenti, hogy egyes állami alkalmazotti kategóriák (például a közszektorban alkalmazott egyetemi tanárok vagy egészségügyi dolgozók), akikre más államokban a közszektorban elkövetett korrupcióra vonatkozó rendelkezéseket alkalmaznák, Magyarországon a magánszektorban elkövetett korrupcióra vonatkozó rendelkezések hatálya alá tartoznak. A magánszektorban elkövetett vesztegetéssel kapcsolatban ezenkívül lényegtelen, hogy az elkövető megszegi-e a kötelezettségét, és e bűncselekményekkel kapcsolatban az üzleti kapcsolat fennállása sem követelmény; aktív vesztegetés miatt bárki ellen eljárást lehet indítani, a közszektorban elkövetett vesztegetés követelményeihez hasonlóan. Következésképpen, a magyar jogszabályok e tekintetben túlmutatnak az Egyezményben megfogalmazott követelményeken. Másfelől Magyarország fenntartással élt a magánszektorban külföldön elkövetett passzív vesztegetéssel kapcsolatban, mivel ez a bűncselekmény nem szerepel a Büntető Törvénykönyvben. A befolyással üzérkedés bűncselekményét Magyarországon nemcsak a közszektorban lehet elkövetni, ezt a cselekményt a magánszektorban is büntetik, ami az Egyezményben megfogalmazott követelményeknél szigorúbb szabályozást jelent. A passzív befolyással üzérkedés, amelyre a Büntető Törvénykönyv külön rendelkezése vonatkozik, megfelelni látszik az Egyezménynek, jóllehet a bűncselekmény aktív formájára a Büntető Törvénykönyvnek az aktív vesztegetésről szóló rendelkezései vonatkoznak. Ez a megoldás a Korrupcióról szóló Büntetőjogi Egyezmény 12. cikkéhez képest korlátozni látszik az aktív befolyással üzérkedés bűncselekményének körét. Az Egyezmény Kiegészítő Jegyzőkönyvében felsorolt vesztegetési cselekményekre egyértelműen vonatkoznak a Büntető Törvénykönyv rendelkezései, kivéve a hazai választottbírák vesztegetését, amely esetben a helyzet kevésbé tűnik nyilvánvalónak. E lehetséges hiányosságot az Egyezmény Kiegészítő Jegyzőkönyvének ratifikációs eljárásában meg kell vizsgálni, és nyomon kell követni. A különböző korrupciós cselekményekre meghatározott elévülési idő problémája is kérdéseket vet fel; abban az esetben, ha nincs minősítő körülmény, az elévülési idő túl rövidnek tűnik. Végezetül felhívjuk a figyelmet arra, hogy a „tevékeny megbánásra” vonatkozó magyar rendelkezések lehetővé teszik, hogy a korrupciós cselekmények elkövetői „automatikusan” mentesüljenek a büntetés alól, ha a korrupciós cselekményt bejelentik a hatóságoknak, függetlenül attól, hogy milyen szerepük volt a bűncselekmény elkövetésében. Ezt a rendelkezést felül kell vizsgálni a visszaélés kockázatainak lehető legkisebbre csökkentése érdekében.
100. Fentiekre tekintettel a GRECO az alábbi ajánlásokat fogalmazza meg Magyarország számára:
- i. **i) a külföldön magánszektorban elkövetett passzív vesztegetést kifejezetten büntetni kell, és ii) meg kell fontolni a Korrupcióról szóló Büntetőjogi Egyezmény (ETS 173) 8. cikkére vonatkozó fenntartás visszavonását, vagy azt, hogy a fenntartást Magyarország nem hosszabbítja meg (90. pont);**

- ii. **biztosítani kell, hogy az aktív befolyással üzérkedésre vonatkozó magyar büntetőjogi szabályozás teljes mértékben megfeleljen a Korrupcióról szóló Büntetőjogi Egyezmény 12. cikkében foglalt rendelkezéseknek (92. pont);**
 - iii. **biztosítani kell, hogy a Büntető Törvénykönyv rendelkezései a hazai választottbírák vesztegetését is lefedjék, valamint minél gyorsabban ratifikálni kell a Korrupcióról szóló Büntetőjogi Egyezmény Kiegészítő Jegyzőkönyvét (ETS 191) (94. pont);**
 - iv. **a Büntető Törvénykönyv 33. §-ában meghatározott három éves minimális elévülési időt a vesztegetés és a befolyással üzérkedés esetében meg kell hosszabbítani (96. pont);**
 - v. **elemezni, és következőképpen felül kell vizsgálni az automatikus, kötelező erővel bíró és teljes büntetés alóli mentességet, amelyet a törvény a hazai köz- és magánszektorban elkövetett aktív és passzív vesztegetés elkövetőjének biztosít „tevékeny megbánás” esetén (97. pont).**
101. Az Eljárási Szabályzat 30.2 szabályának megfelelően, a GRECO felhívja a magyar hatóságokat arra, hogy 2011. december 31-ig készítsenek jelentést a fenti ajánlások végrehajtásáról.
102. Végezetül a GRECO felhívja a magyar hatóságokat, hogy a lehető leghamarabb engedélyezzék a jelentés közzétételét, fordítsák le a jelentést a nemzeti nyelvre, és a fordítást tegyék közzé.

FÜGGELÉK

A 173. Egyezményrel kapcsolatos nyilatkozatok

A Magyar Köztársaság Külügyminisztere által átadott szóbeli jegyzékben szereplő, a ratifikációs okirat 2000. november 22-i letétbe helyezésekor átadott nyilatkozat – Or. Fr.

Az Egyezmény 29. cikke (2) bekezdésének megfelelően a Magyar Köztársaság az Igazságügyi Minisztériumot (1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 4.) és a Legfőbb Ügyészséget (1055 Budapest, Markó u. 16) jelöli ki központi hatóságként.

Időszak: 2002. 07. 01 -

A fenti nyilatkozat a következő cikk(ek)re vonatkozik: 29

A Magyar Köztársaság Külügyminisztere által átadott szóbeli jegyzékben szereplő, a ratifikációs okirat 2000. november 22-i letétbe helyezésekor átadott nyilatkozat – Or. Fr.

Az Egyezmény 30. cikke (6) bekezdésének megfelelően a Magyar Köztársaság kéri, hogy a hatékonyabb eljárás érdekében a IV. fejezetnek megfelelő megkereséseket e hatóságok egyikének küldjék meg.

Időszak: 2002. 07. 01 -

A fenti nyilatkozat a következő cikk(ek)re vonatkozik: 30

A Magyar Köztársaság Külügyminisztériuma által átadott szóbeli jegyzékben szereplő, a ratifikációs okirat 2000. november 22-i letétbe helyezésekor átadott fenntartás – Or. Fr.

Az Egyezmény 37. cikke (1) bekezdésének megfelelően Magyarország fenntartja a jogot arra, hogy a 8. cikkben meghatározott, külföldi állampolgárok által külföldi üzleti tevékenységük során elkövetett cselekményt ne tekintse bűncselekménynek.

[A Titkárság megjegyzése: A magyar kormány arról a szándékáról tájékoztatta a Főtitkárságot, hogy a fenntartást teljes egészében 3 évig kívánja fenntartani (az Egyezmény 38. cikke):

- egy, a Magyarország Állandó Képvisellete által 2004. augusztus 16-án megküldött, a Főtitkárságon 2004. augusztus 17-én nyilvántartásba vett szóbeli jegyzék útján – Or. Engl.

- egy, a Magyarország Állandó Képvisellete által 2007. november 14-én megküldött, a Főtitkárságon 2007. november 20-án nyilvántartásba vett szóbeli jegyzék útján - Or. Engl.]

Időszak: 2002. 07. 01 -

A fenti nyilatkozat a következő cikk(ek)re vonatkozik: 37, 8